

ارزیابی خطر لرزه در محدوده شهر جیرفت با استفاده از روش تحلیلی

زینب لشکری بمی^۱، اسماء مسلمی مهنی^۱، مه سیما رجایی نژاد^۱، رضا درخشانی^۲، شهرام شفیی بافتی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد بخش زمین شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان samira_lashkari1984@yahoo.com

۲- عضو هیأت علمی بخش زمین شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان

چکیده:

بصورت کلی در دنیا ۴۰ بلای طبیعی شناسایی شده است که ۲۴ مورد آن در استان کرمان رخ داده و یا امکان رخ داد آن وجود دارد که مهمترین آنها از بعد روانی، «زمین لرزه» است، زیرا در مدت بسیار کوتاه، خسارات بسیار گسترده ای را بر جامعه تحمیل می کند. استان کرمان به دلیل وسعت زیاد (استان کرمان با ۱۹۲۹۸۷ کیلومتر مربع مساحت، حدود ۱۱ درصد از مساحت کل کشور را شامل می شود) و شرایط خاص جغرافیایی بر روی گسل های متعدد و قدرتمندی به لحاظ میزان لرزه زایی قرار گرفته است. استان کرمان با دارا بودن ۱۸ گسل فعال زمین لرزه های تاریخی را پشت سر گذاشته است که از آن جمله می توان به زمین لرزه ویرانگر گلبافت در سال ۱۳۶۰ و زمین لرزه زرنند در سال ۱۳۵۶ و زمین لرزه دی ماه ۱۳۸۲ بم که متأسفانه فاجعه آمیزترین حادثه دردناک سال های اخیر ایران را رقم زد اشاره کرد. گسل جیرفت چهاردهمین گسل فعال استان کرمان می باشد و دارای روند تقریباً شمالی-جنوبی بوده و با توجه به فعال بودن این گسل و عدم تخلیه انرژی در قرن اخیر و عبور آن از زیر شهر جیرفت و مناطق شهری باید توجه و مراقبت خاص از مناطق اطراف این گسل بعمل بیاوریم. به دلیل اهمیت موضوع، در این نوشتار اقدام به بررسی لرزه خیزی شهر جیرفت به روش تحلیلی گردید.

کلید واژه ها: زمین ساخت، زمین لرزه، کرمان، جیرفت، گسل، زمین شناسی.

Assessment of earthquake hazard in the city of Jiroft using analytical method

Zeynab Lashkari Bami¹, Asma Moslemi mehni¹, Mahsima Rajaei nejad¹, Reza Derakhshani², Shahram Shafiee Bafti²

1- MSc Student, Department of Geology, Shahid Bahonar University of Kerman
samira_lashkari1984@yahoo.com

2- Department of Geology, Shahid Bahonar University of Kerman

Abstract:

In general, 40 natural disasters have been detected in the world, 24 of which occurred in the province of Kerman, or the possibility of occurrence, the most important of which is psychological, "earthquake", because in a very short time, very extensive damage Imposes on society. Kerman province due to the large area (Kerman province with 192987 square kilometers, about 11 percent of the total area of the country), and special geographical conditions on numerous faults and powerful in terms of seismicity. Kerman province has 18 earthquakes that have been affected by historical earthquakes, including the devastating earthquake Golbaf in 1360 and the Zarand earthquake in 1356 and the January 2003 earthquake in Bam, which, unfortunately, has been the most catastrophic event of the years Noted recent Iran. The Jiroft fault is the 14th active fault of Kerman province and it has a roughly north-south trend. Due to the fact that this fault is active and the lack of energy drainage in the last century and passing through the city of Jiroft and urban areas, special attention and care From the areas around this fault. Due to the importance of the subject, this paper attempted to analyze the seismicity of Jiroft city by analytical method.

Keywords : Tectonic, Earthquake, Kerman, Jiroft, fault, geology.

مقدمه :

زمین لرزه های مخرب و فاجعه آمیز چند دهه اخیر نشان داد که ایران کشوری لرزه خیز است و هیچ نقطه ای از آن از خطر زمین لرزه در امان نیست. کشور ما در قسمت میانی کمربند کوهزایی آلپ-همیالیا واقع شده است و حرکات ناشی از این پدیده هنوز به اتمام نرسیده و تعادل نهایی برقرار نشده است؛ لذا با توجه به موقعیت ایران و واقع شدن در بین دو قاره قدیمی و مقاوم یعنی اوراسیا در شمال و آفریقا - عربستان در جنوب، شکننده بودن پوسته زمین در آن امری طبیعی بوده و وجود گسل های فعال و فراوان و زمین لرزه های متعدد دلیل این مدعا است. با در نظر گرفتن طول گسل های فعال کشور و منطقه خطر آن ها (۲۰ کیلومتر اطراف گسل ها)، ۳۵ درصد از مساحت ایران با خطر جدی زمین لرزه مواجه است. بیشترین فعالیت گسل ها در استان کرمان از نوع امتدادلغز است. گاهی فاصله شهرها تا گسل ها به قدری نزدیک است که اکثر گسل ها نام خود را از شهرها و آبادی های مجاور خود به عاریه گرفته اند مانند گسل بم، گسل کوهبنان، گسل سیرج-گلباف، گسل شهداد، گسل جیرفت و....

جیرفت، شهری در استان کرمان، در کرانه ی هلیل رود و دامنه ی جنوبی جبالبارز، در موقعیت جغرافیایی "۱۳' ۴۰" ۲۸° شمالی و "۱۳' ۴۴' ۵۷° شرقی است. این شهر با ۶۵۰ متر ارتفاع از سطح دریا در ۲۳۰ کیلومتری جنوب شرقی شهر کرمان و ۱۳۷۵ کیلومتری جنوب شرق تهران، در قسمت شمالی فرورفتگی جازموریان و در مجاورت پرآب ترین و مهمترین رودخانه این حوزه یعنی هلیل رود واقع شده است. (عباس نژاد، ۱۳۸۳، شفیعی و همکاران، ۱۳۸۸) هوای شهر، در تابستان،